

VIITASAARI Kirkkosaaren muinaisjäännösinventointi 2006

Hannu Poutiainen, Tapani Rostedt, Timo Jussila

Kustantaja: Viitasaaren kaupunki

Sisältö:

Perustiedot:	2
Inventointi	3
Yleiskartta	4
Kirkkosaaren muinaisjännökset	5
VIITASAARI KULMAVUORI (Kirkkosaari 1).....	5
VIITASAARI KIRKKOSAARI-HIEKKALAHTI 1 (Kirkkosaari 2) .	5
VIITASAARI 69 KIRKKOSAARI 3.....	7
VIITASAARI 70 KIRKKOSAARI 4.....	9
VIITASAARI 71 KIRKKOSAARI 5.....	9
VIITASAARI 72 KIRKKOSAARI 6.....	10
VIITASAARI 73 KIRKKOSAARI 7.....	11

Kansikuva: Kirkkosaari 1 asuinpaikka kuvattuna Hakkarilan suuntaan.

Perustiedot:

Alue: Viitasaaren Kirkkosaaren alue.

Tarkoitus: Kaavan vaikutusalueella sijaitsevien muinaisjännösten paikantaminen ja rajaaminen.

Tavoite: Alueen kattava tarkastus ja muinaisjännösten perustellun rajauksen esittäminen.

Työaika: Kenttätyöaika: 26.10.2006, kaikkiaan 16 henkilötyötuntia maastossa + matkat.

Kustantaja: Viitasaaren kaupunki

Tekijä: Mikroliitti Oy, Hannu Poutiainen, Tapani Rostedt. Timo Jussila raportointi.

Aiemmat tutkimukset: Kumpulainen M, inventointi 2005.

Tulokset: Tutkimusalueelta tunnettiin ennestään yksi kivikautinen asuinpaikka ja kahden kiviröykkiön muinaisjännösalue. Alueelta löytyi yksi kivikautinen asuinpaikka ja kuusi hist. ajan rakennealuetta: hiilihautoja, kellarikuoppia ja maarakenne. Alueella on käytössä oleva hautausmaa, jonka sisällä on vanhat kirkonpaikat.

Löydöt: KM 36155 kvartsi-iskoksia.

Espoossa 14.11.06

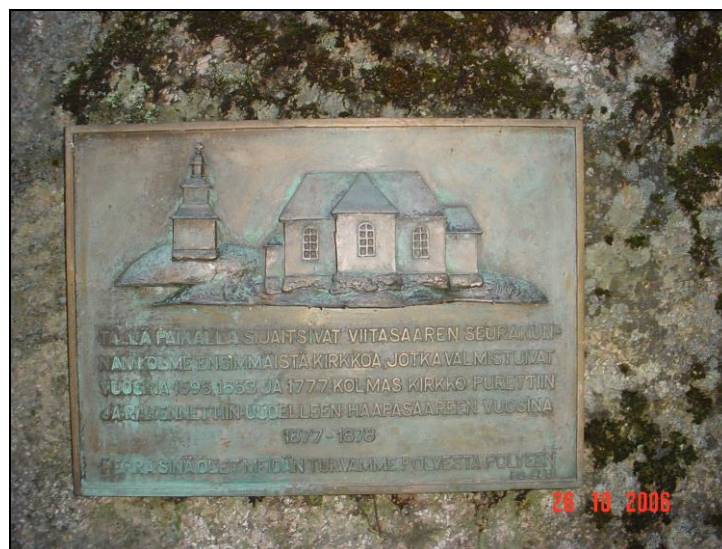
Timo Jussila

Inventointi

Inventointi suoritettiin 26.10. 2006 kahden arkeologin voimin, kumpikin kulki omaa reittiään mutta kokoontuivat asuinpaikkojen luona, koekuopitukseen. Alun perin työ piti tehdä kolmen arkeologin voimin, mutta yhden arkeologin (lievä) loukkaantuminen supisti työryhmän kahteen henkilöön. Tästä johtuen jäi tunnetun rökkiöalueen tarkastus hieman torsoksi – saaresta pois-tuttiin illan jo pimennyttyä, eikä muutaman kuopan ja varmennusmittauksen takia katsottu tarpeelliseksi enää erikseen saareen seuraavana päivänä palata, varsinkin kun lumisade uhkasi. Maastotyön aikana sää oli mitä parhain ja se mahdollisti pitkän ja antoisan tutkimuspäivän saarella. Saari tuli rantojensa (Muinais-Päijänne maksimin 112 m alapuolelta) osalta kattavasti tutkittua silmänvaraisin havainnoin ja pistokokein 125 m tasolta ja sen alapuolelta (Ancylyus n. 7800 eKr.) muinaisjäännöksille otolliseksi katsottujen paikkojen kohdalta maastoa tutkittiin koekuopituksin. Kansallisarkistosta etsittiin vanhaa karttamateriaalia (ennen 1800-lukua), mutta sellaista ei pikaisen etsinnän jälkeen löytynyt.

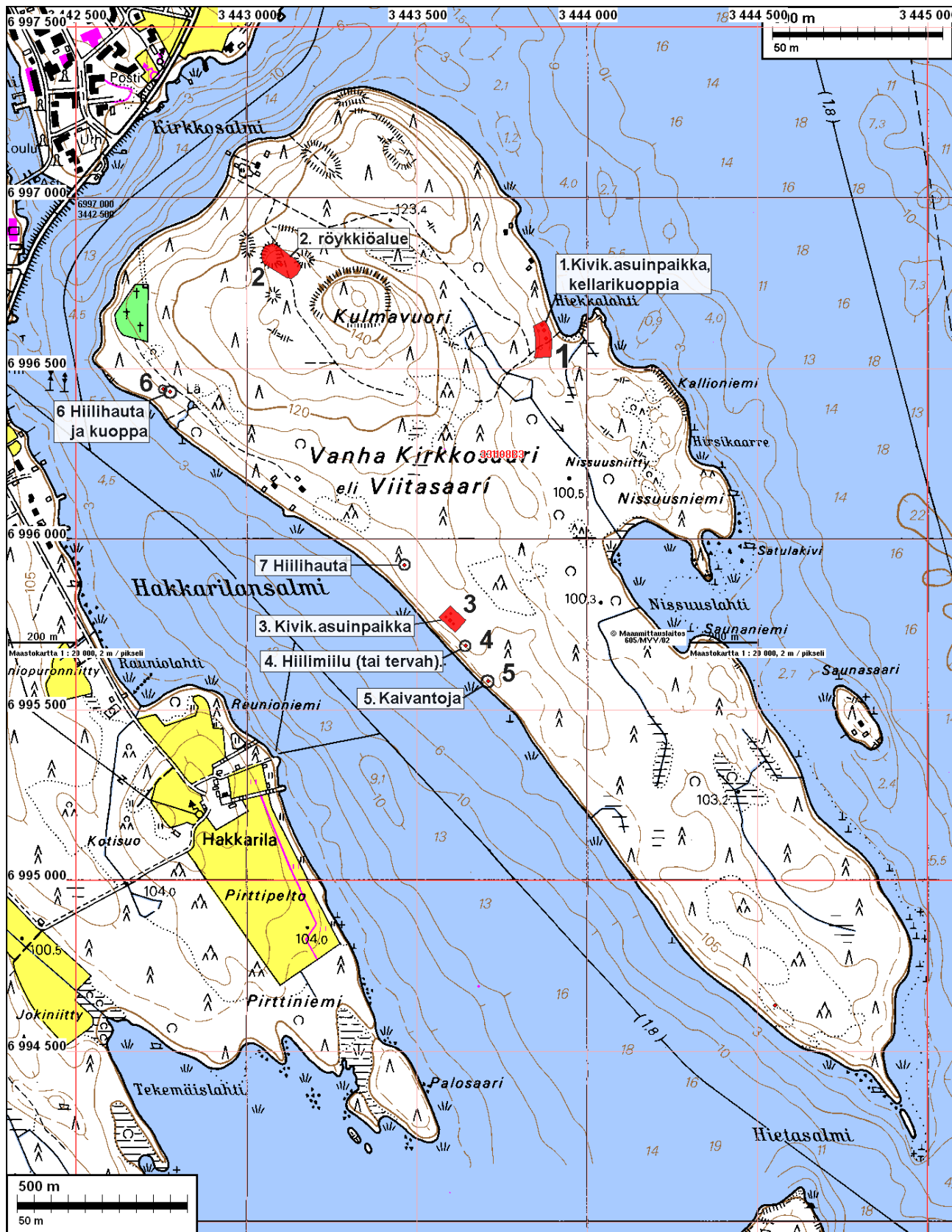
Erikseen paneuduttiin Hiekkalahden (Kirkkosaari 1) asuinpaikan rajaamiseen: Kumpulaisen havaitseman paikan ympäristö koekuopitettiin (satunnaisesti) .

Saaren luoteiskulmassa on aidattu hautausmaa-alue. Sen sisällä on kahden vanhan kirkon paikat ja niistä kertova muistotaulu (kuva alla). Hautausmaa kirkonpaikkoineen kuuluu kirkkolain piiriin, eikä siellä voitu eikä liioin katsottu aiheelliseksi suorittaa tarkempia tutkimuksia.

Vanhan kirkon perustukset hautausmaalla.

Yleiskartta

Kirkkosaaren muinaisjäännökset

VIITASAARI KULMAVUORI (Kirkkosaari 1)

Rauh.lk: 2

Ajoitus: rautakautinen (pronssikautinen / historiallinen?)

Laji: tunnistamaton: röykkiö

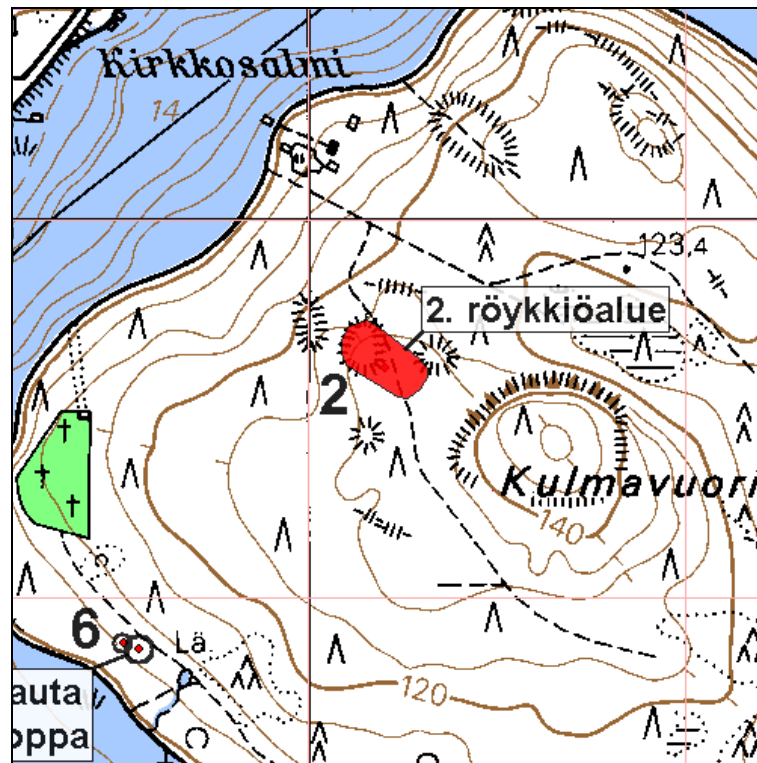
Kartta: 3311 08
x: 6996 80 y: 3443 10 z: 135

Tutkijat: Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren pohjoisosassa, Kulmavuoren luoteispuolella.

Huomiot: Alueella on kallioisella tasanteella kaksi kiviröykkiötä. Koordinaatit osoittavat röykkiöiden väliin. Alueeksi on rajattu röykkiöiden ja niiden välinen alue. Vuonna 2006 alue tarkastettiin illan hämärtyessä pikaisesti, eikä perusteellista kuopitusta alueella tehty.

1:10 000

VIITASAARI KIRKKOSAARI-HIEKKALAHTI 1 (Kirkkosaari 2)

Rauh.lk: 2

Ajoitus: kivikautinen

Laji: asuinpaikka

Kartta: 3311 08 VIITASAARI
x: 6996 58 y: 3443 87 z: 103

Tutkijat: Kumpulainen M 2005 inventointi, Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Löydöt: KM ?, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, Kumpulainen M 2005.

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren itärannalla, Hiekkalahden pohjukan länsipuolella, muinaisen rantatörmän päällä.

Huomiot: Kumpulainen havaitsi asuinpaikan merkkejä rantaan menevältä polulta ja siitä n. 50 pohjoiseen ja etelään. Paikka on muinaisen rantatörmän päällä hiekkaisessa maaperässä. Polun etelä-kaakkoispuolella törmä loivenee ja kaartuu länteen. Koillissuunnassa rinne laskee alavammalle tasolle ja samalla maaperä muuttuu hienommaksi. Teimme koekuoppia (joista maa-aines seulottiin) rantaan vievältä polulta 50 m pohjoiseen ja siitä edelleen törmän päällä pohjoiseen, emmekä havainneet koekuopissa mitään esihistoriaan viittaavaa. Samoin törmän reunalta sisämaahan päin n. 30-60 m etäisyydellä ei havaittu merkkejä esihistoriasta. Polun eteläpuolelle teimme koekuoppia n. 30 m polusta alkaen, missä maaston muoto muuttuu loivemmaksi. Emme sielläkään havainneet mitään esihistoriaan viittaavaa.

Paikan rajaus on katsottava varsin luotettavaksi n +/- 10 m tarkkuudella. Se perustuu Kumpulaisen v. 2005 havaintoihin, sekä tekemäämme koekuopitukseen ja topografiaan.

Kuopat:

Alueen pohjoispuoliskossa on aivan rantatörmän reunalla kolme n. 3 x 4 m kokoista kuoppaa. Kuopat ovat n. 1,5 m syviä. Niissä ei ole hiiltä. Kuopat lienevät kellarikuoppien tai korsujen jäänteitä - oletettavasti historialliseen aikaan ajoittuvia. Kuopat sisältyvät kartalla rajatun asuinpaikan alueeseen.

1:10 000

Asuinpaikan pohjoispäässä, rantatörmällä oleva kuoppa

VIITASAARI KIRKKOSAARI 3

Rauh.lk: 2

Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

Kartta: 3311 08 VIITASAARI
x: 6995 76 y: 3443 60 z: 106

Tutkijat: Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Löydöt: KM 36155, kvartsi-iskoksia, Poutiainen & Rostedt 2006, diar. 6.11.2006, koe-kuopista.

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren länsirannalla, vastapäätä Hakkarilan taloa.

Huomiot: N. 30 m matkalla rannan suunnassa löytyi koekuopista kvartseja, n. 15 m leveydeltä. Alueen koillispäässä on kuopanne, joka vaikuttaa asuinpaikkaan liittyvältä keittokuopalta. Löydöt tulivat melko pinnasta, n. 1-10 cm syvyydestä. Alue on rajattu kartalle ottaen huomioon paikannustarkkuus n. +-5 m sekä lisäksi n. 10 m suoja-alue. Alueen rajaus perustuu koekuopitukseen.

1:10 000 (seur. sivulla)

Asuinpaikan maastoa, kuvattu etelään.
Alla, lapio oletetussa keittokuopassa.

VIITASAARI KIRKKOSAARI 4

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilimiilu

Kartta: 3311 08 VIITASAARI
x: 6995 69 y: 3443 64 z: 105 ±1 m

Tutkijat: Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren länsirannalla, vastapäätä Hakkarilan taloa.

Huomiot: Paikalla on mäntykankaalla halkaisijaltaan n. 6 x 7 m kokoinen (vallit mukaan lukien) pyöreän muotoinen miilukuoppa. Vallit ovat n. 60-70 cm korkeita ja syvyys n. 1 m. Kuopassa on maaperässä runsaasti hiiltä. Kyseessä on joko hiilihautaus/hiilu tai pieni vanhanaikainen tervahauta ilman lasku-ojaa.

Kartta s. 7

VIITASAARI KIRKKOSAARI 5

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen
Laji: tunnistamaton: maarakenne

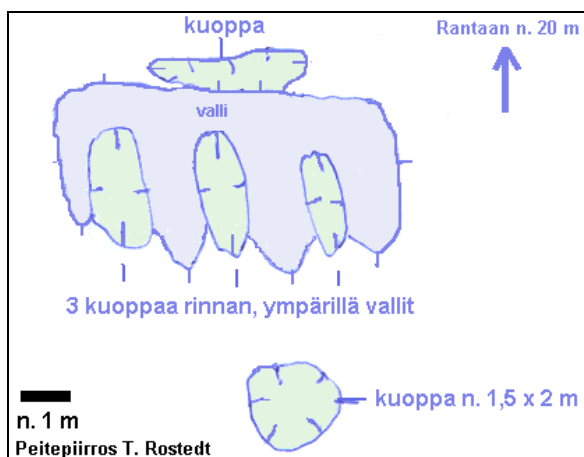
Kartta: 3311 08 VIITASAARI
x: 6995 58 y: 3443 71 z: 105 ±1 m

Tutkijat: Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren länsirannalla, vastapäätä Hakkarilan taloa.

Huomiot: Paikalla on kuoppa-vallirakenne ja erillinen pyöreä kuoppa, joiden funktio ei ole tiedossa.

Kartta s. 7

VIITASAARI KIRKKOSAARI 6

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilimiilu

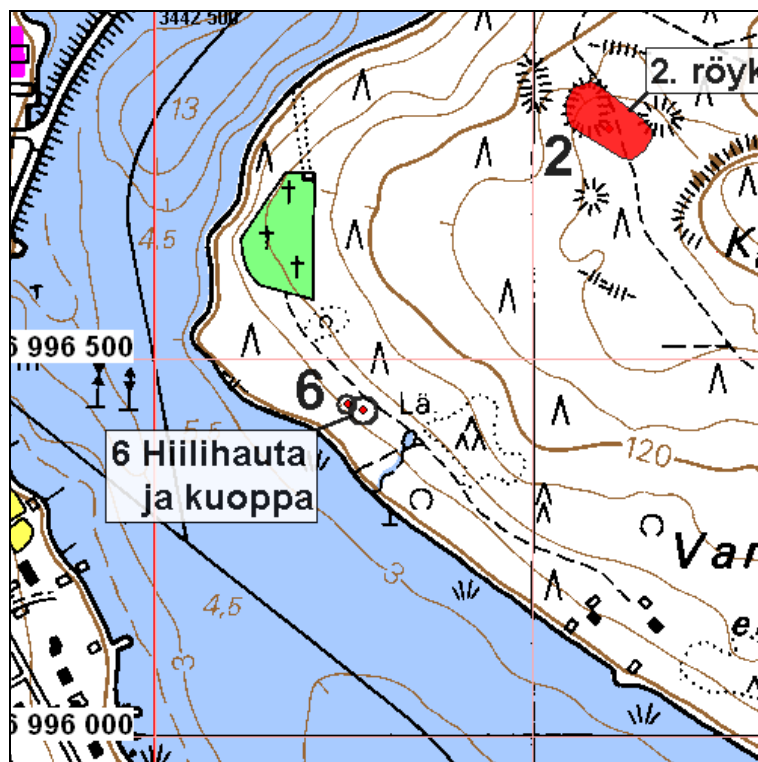
Kartta: 3311 08 VIITASAARI
x: 6996 43 y: 3442 77 z: 105 ±1 m

Tutkijat: Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren pohjoispään länsirannalla.

Huomiot: Paikalla on hiilihauta, pyöreä, halk. n 2,5 m ja syvyys 1 m. Pohjalla paljon hiiltä. Miilusta n. 15 m länsiluoteeseen on soikea ja syvä kuoppa, jossa vallit ympärillä. Koko n. 3 x 1,5 m ja syvyys 1 m. Kuoppa on poikittain rantatörmään nähden. Kuopan funktio on epäselvä.

1:10 000

VIITASAARI 73 KIRKKOSAARI 7

Rauh.lk: 2

Ajoitus: historiallinen
Laji: valmistus: hiilimiilu

Kartta: 3311 08 VIITASAARI
x: 6995 92 y: 3443 46 z: 106 ±1 m

Tutkijat: Poutiainen & Rostedt 2006 inventointi

Sijainti: Paikka sijaitsee Kirkkosaaren länsirannalla.

Huomiot: Paikalla on pieni hiilihauta (tai mahdollisesti naurishauta). Kuopan pohjalla on ohut (n. 5 cm) hiili- nokikerros. Hauta on rantatörmän reunalla ja sen koko on n. 2 x 1,5 m, hieman suorakaiteen muotoinen.

Kartta s. 7

